

Medicatieveiligheid behapbaar met een ziekenhuisbreed overzicht

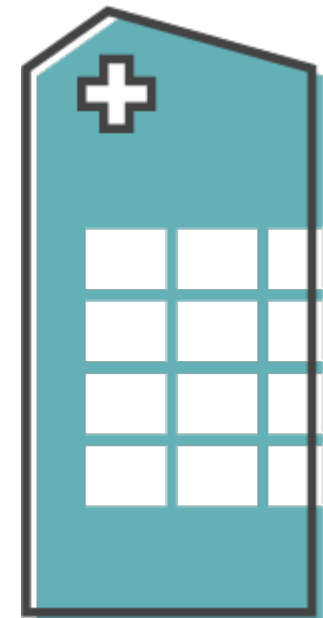
Panton: 100% gezondheidszorg, 100% design

12 creatieve ontwerpers

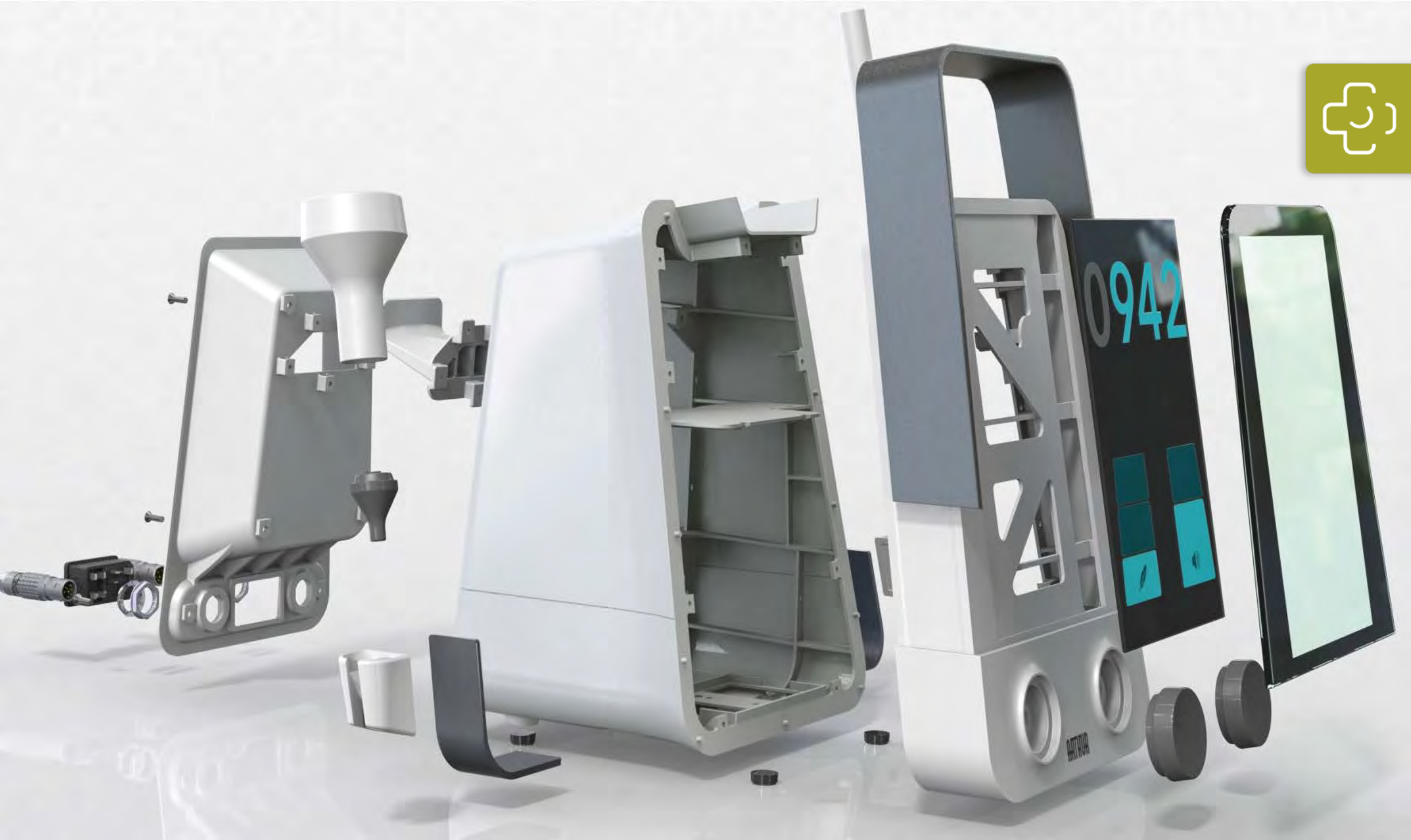
50% ziekenhuizen,

40% fabrikanten,

10% overig

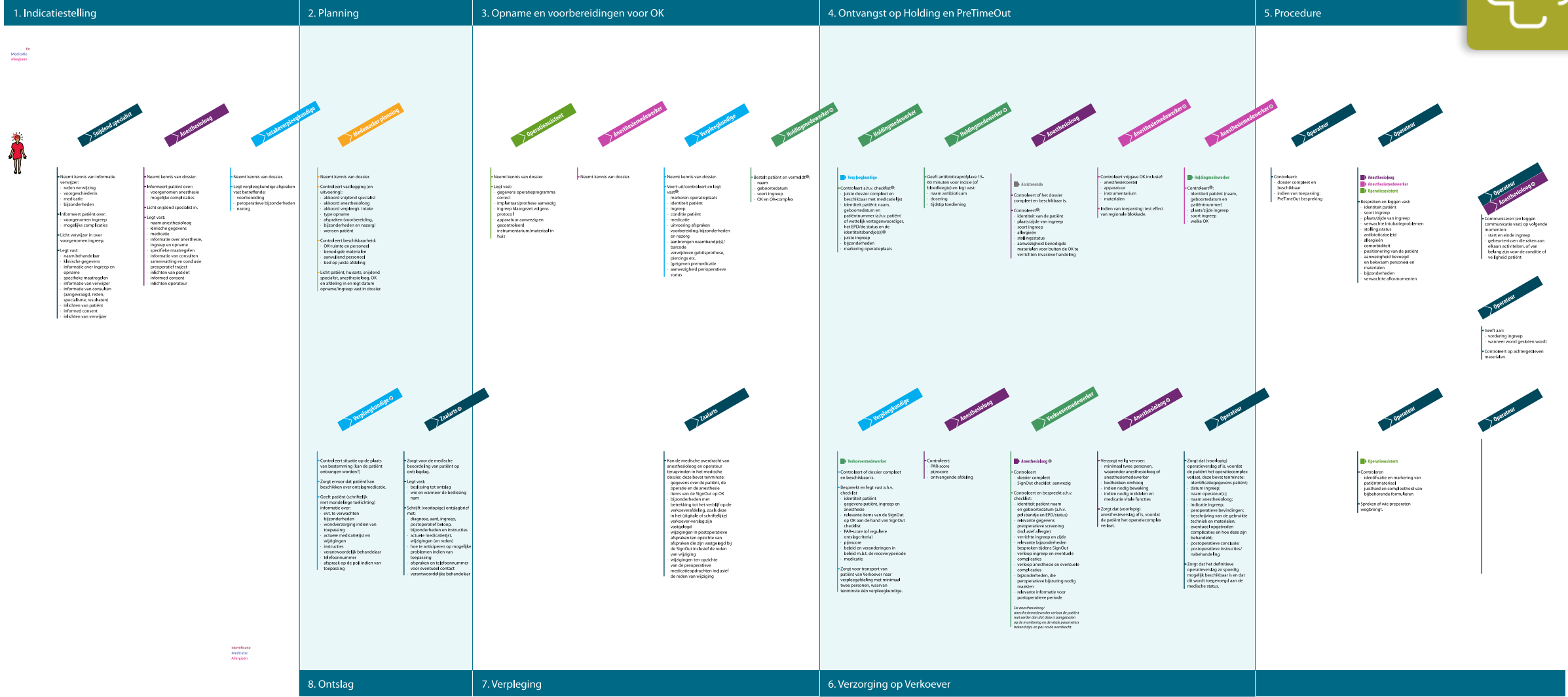

Medische Metrolijn - perioperatief proces

Medische Metrolijn

Samenwerken in de zorg

- De meeste uitdagingen komen in meer ziekenhuizen voor
- Design en 'design thinking' gebruiken als tool
- Samenwerkingsverband via de VVCZ

VVCZ

1. Amphia Ziekenhuis
2. Bernhoven Ziekenhuis
3. Catharina Ziekenhuis Eindhoven
4. Isala
5. Jeroen Bosch Ziekenhuis
6. Martini Ziekenhuis Groningen
7. Medisch Centrum Leeuwarden
8. Oogziekenhuis Rotterdam
9. Radboudumc
10. Reinier Haga Groep
11. St. Antonius Ziekenhuis
12. Streekziekenhuis Koningin Beatrix
13. Treant Zorggroep (Bethesda, Refaja, Scheper)
14. Wilhelmina Ziekenhuis Assen
15. Ziekenhuis Rivierenland
16. Zuyderland (Atrium MC Sittard en Heerlen)

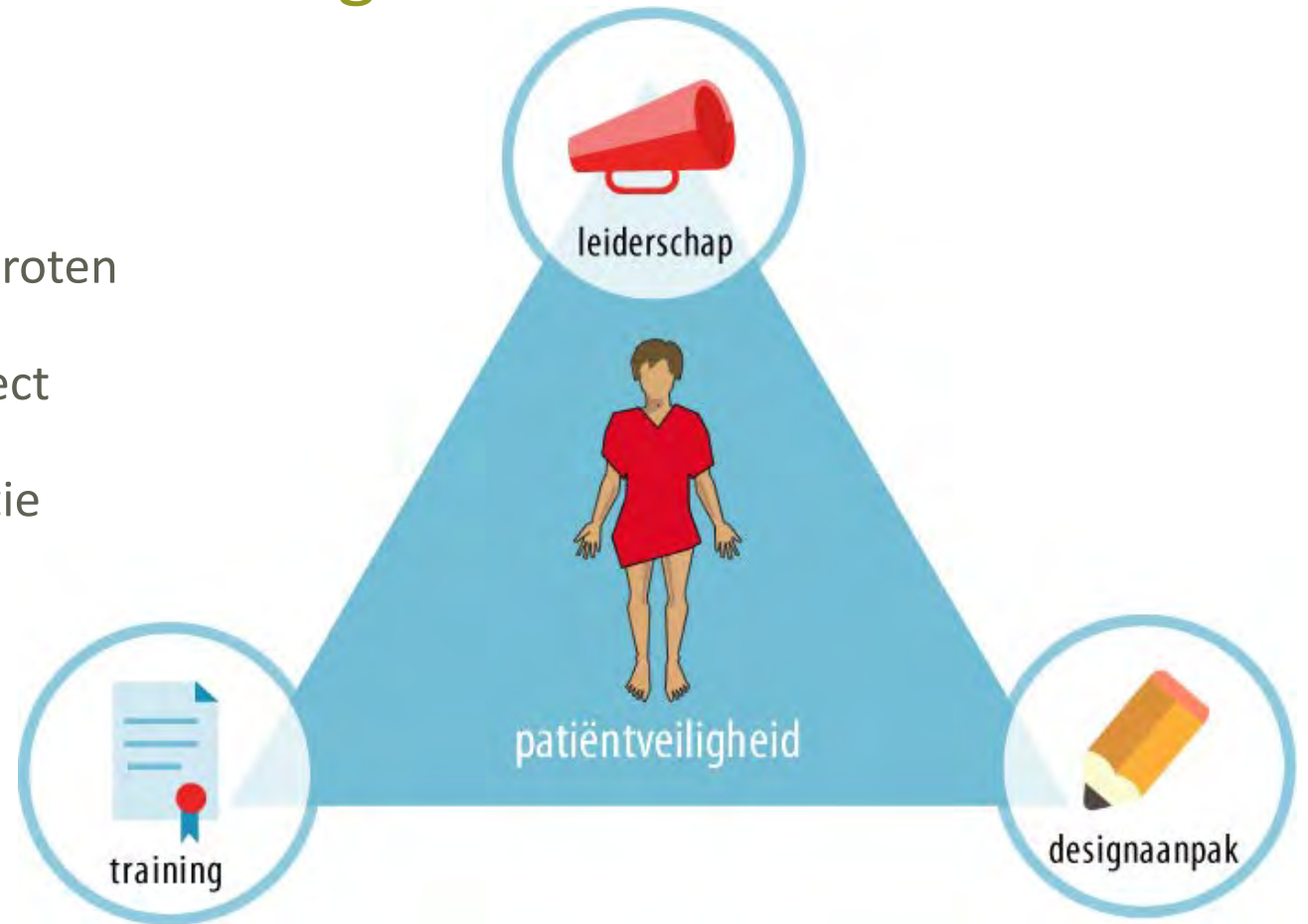

Vereniging Veilige Curatieve Zorg

Doel

- Veiligheid voor patiënten vergroten
- In het volledige curatieve traject
- Elkaar helpen bij implementatie richtlijnen
- Gebruiksvriendelijkheid vergroten

Innovatie en gebruiksvriendelijkheid

Wat lijkt op weerstand kan goed een gebrek aan duidelijkheid zijn

Help het 'weten'

Wat lijkt op luiheid en gebrek aan discipline kan goed uitputting zijn

Motiveer het gevoel

Wat lijkt op een mensenprobleem is vaak een probleem in de situatie

Maak het makkelijk

Project Medicatieveiligheid

Medicatieveiligheid

Kindersluiting

Verkeerde dosis

Therapietrouw

Eigen medicijn niet meer beschikbaar

Verwisseling van patiënt

Bijwerkingen

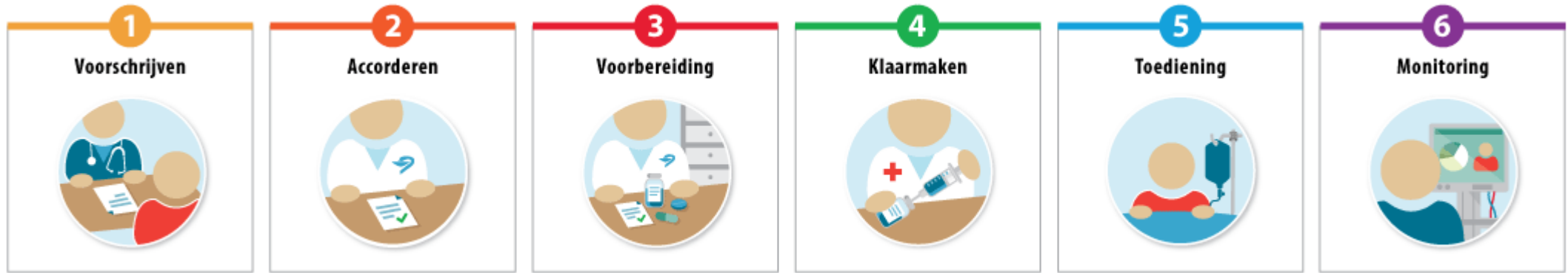
Contra-indicaties gemist bij voorschrijven

Verkeerde medicijn gegeven

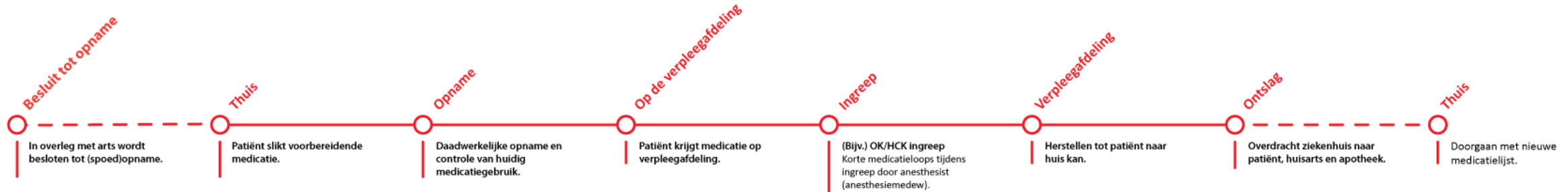
Kwetsbare groepen

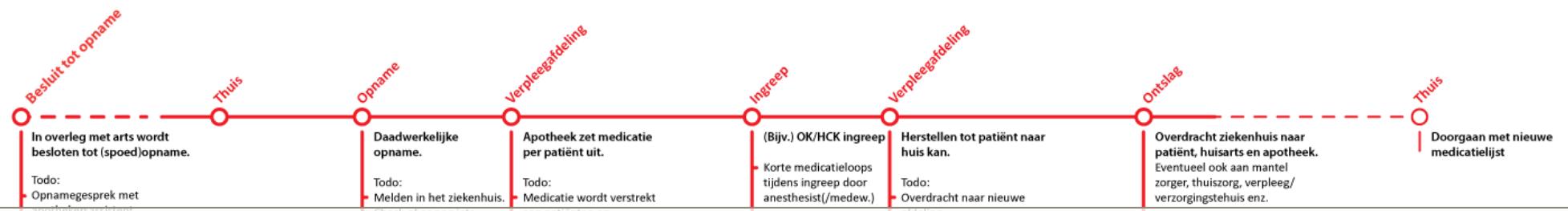
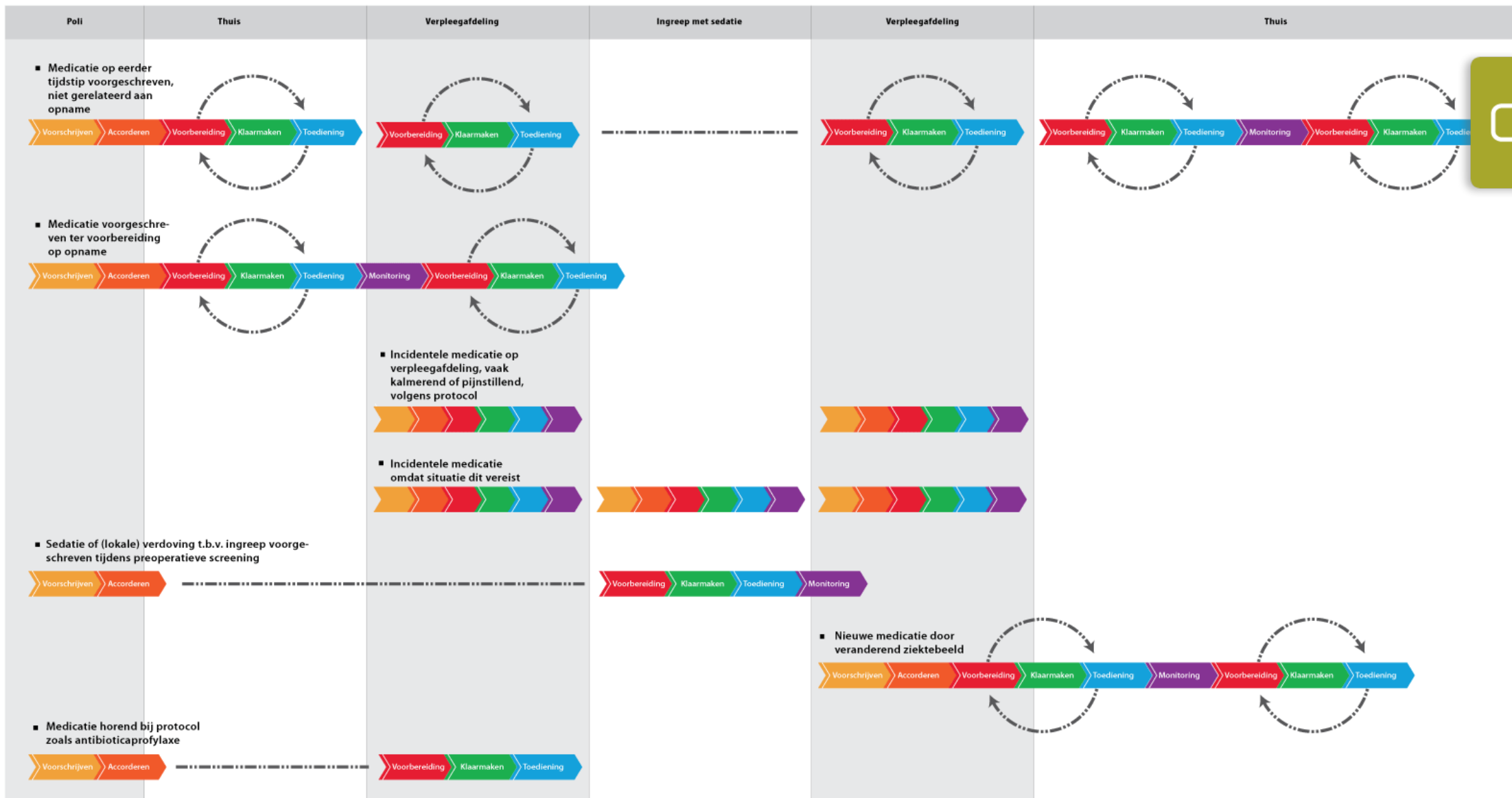

Proces van medicatie

Proces van patiënt

Doel

- Ziekenhuisbreed overzicht van medicatieactiviteiten:
 - Wie
 - Wat
 - Wanneer
 - (Hoe)
- Om inzicht te krijgen in processen die medicatieveiligheid beïnvloeden en waar (mogelijke) knelpunten zitten.

Processen visualiseren

Een proces visualiseren

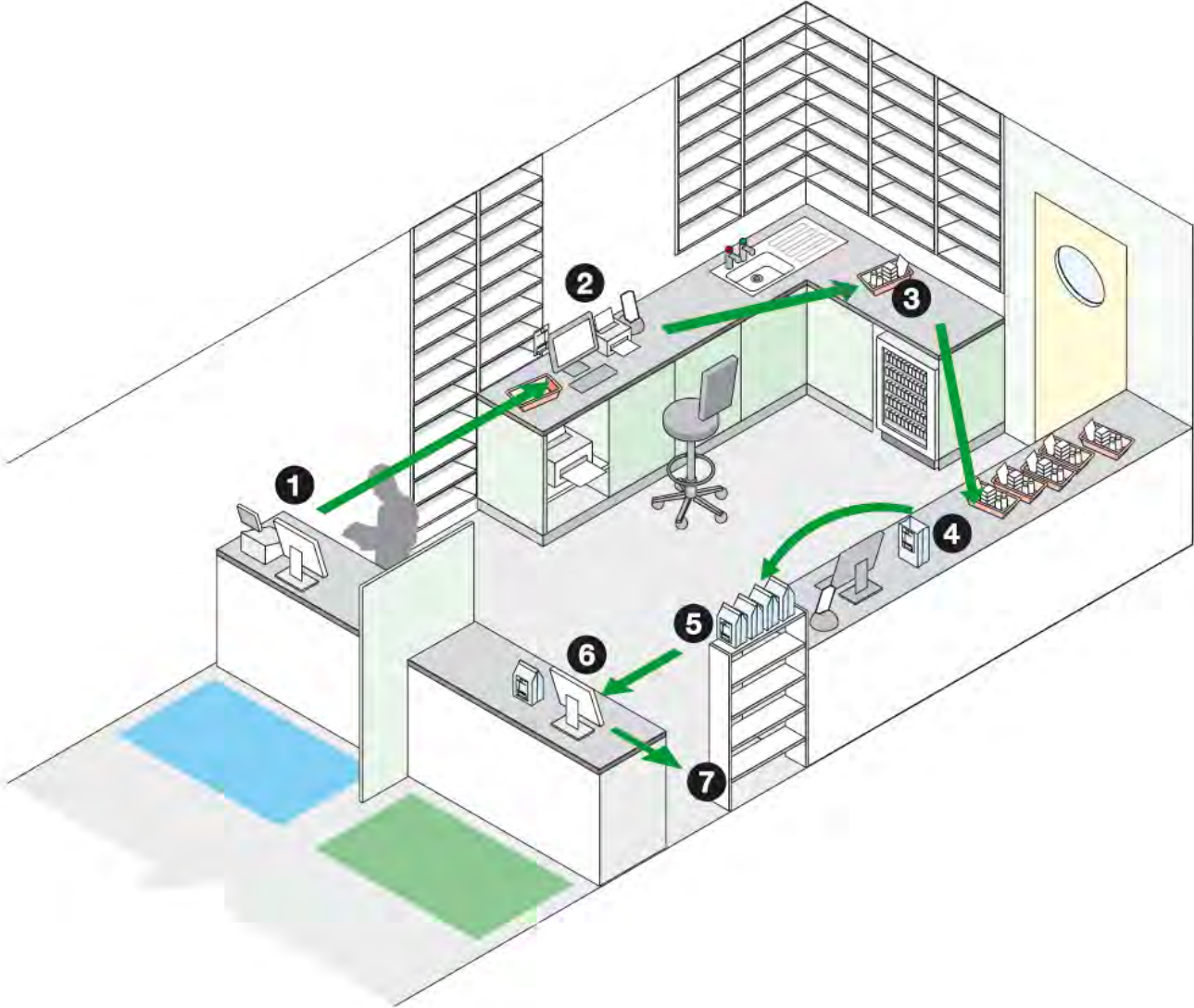
Bepaal:

- 'Point of view'
- Welk doel wil je bereiken

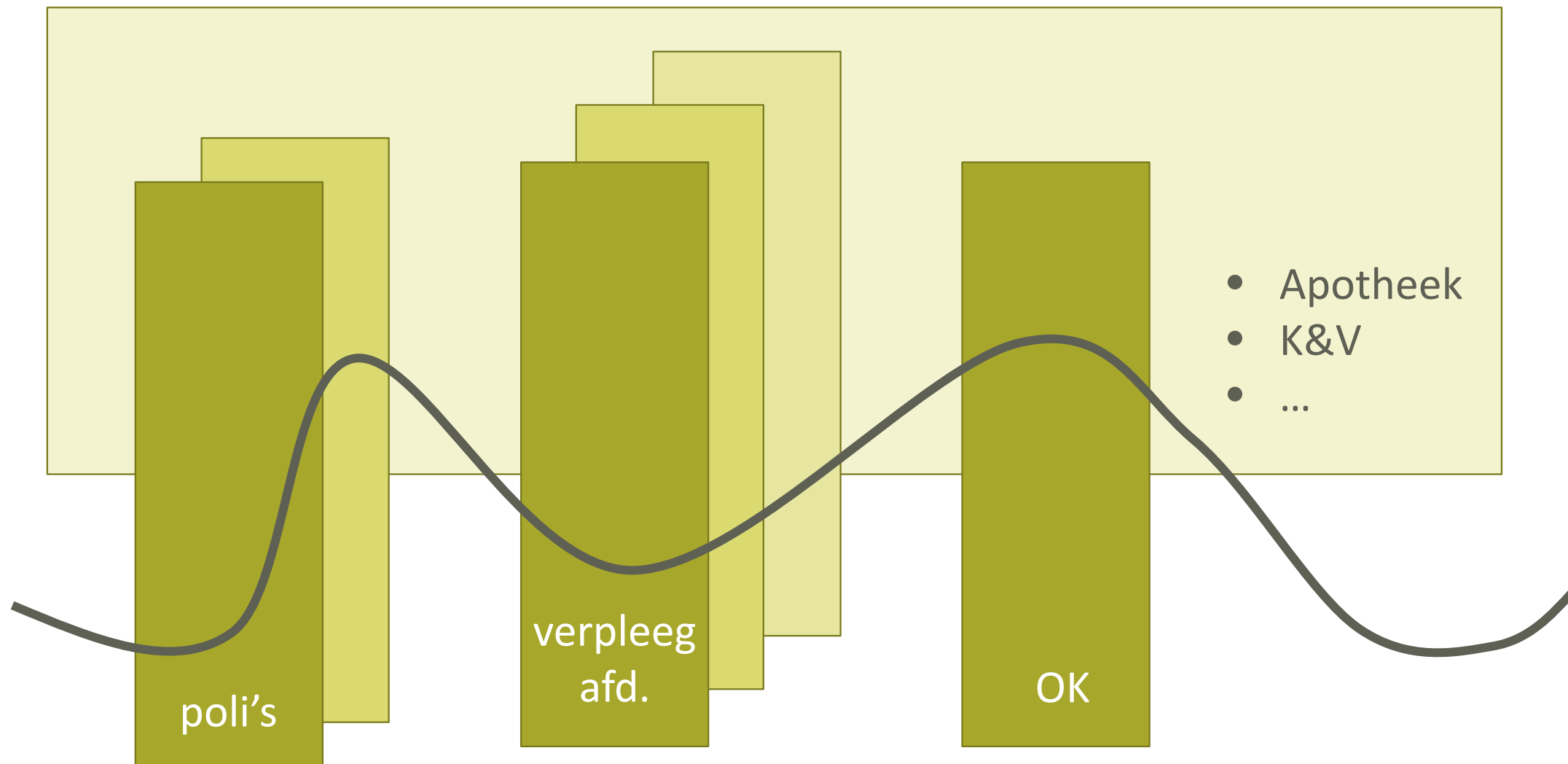
'Point of view'

- Medicijn
- Zorgverlener
- Ruimte
- Patiënt

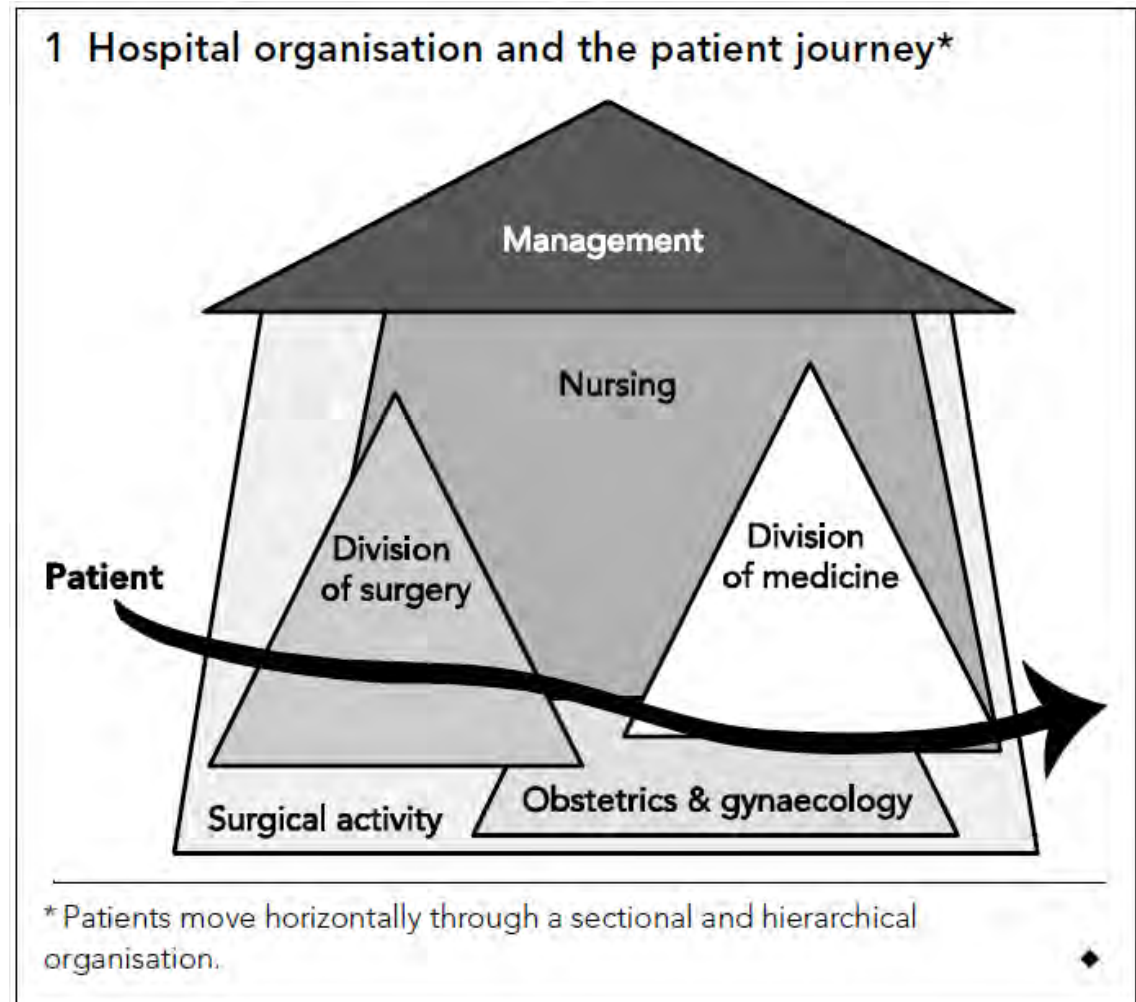
Veel eilandjes...

Het nut van de patiënt als 'point of view'

- Patient journeys: the process of clinical redesign, 2008

Patient journeys: the process of clinical redesign, 2008

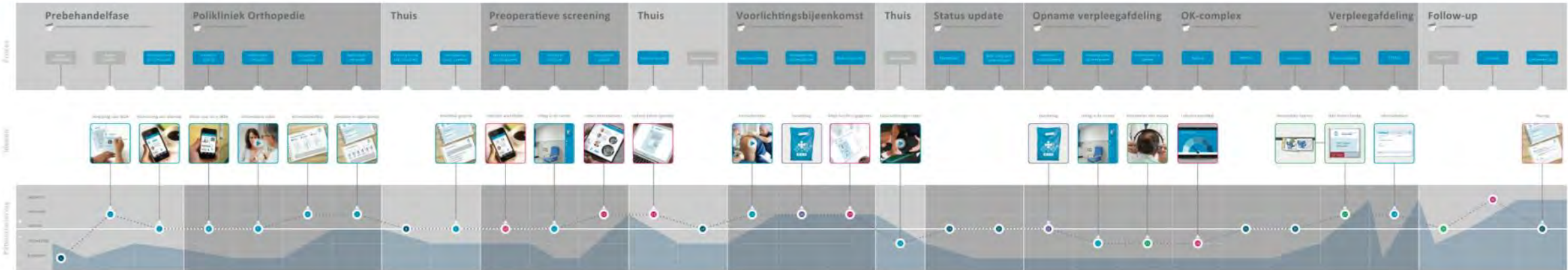

Doel

- Minder medicatiefouten
- Patiënttevredenheid verbeteren

Patient Journey Rapid Recovery Wilhelmina Ziekenhuis Assen

Prebehandelfase
De patiënt wordt geïnformeerd over de afloop van de operatie en de voorbereidingen die hiervoor nodig zijn. De patiënt wordt ook geïnformeerd over de afloop van de operatie en de voorbereidingen die hiervoor nodig zijn.

Voorlichtingsbijeenkomst
De patiënt wordt geïnformeerd over de afloop van de operatie en de voorbereidingen die hiervoor nodig zijn. De patiënt wordt ook geïnformeerd over de afloop van de operatie en de voorbereidingen die hiervoor nodig zijn.

Verpleegafdeling
De patiënt wordt geïnformeerd over de afloop van de operatie en de voorbereidingen die hiervoor nodig zijn. De patiënt wordt ook geïnformeerd over de afloop van de operatie en de voorbereidingen die hiervoor nodig zijn.

Informatie

Gevoel van controle

Eigen plek

Verrassing

Doel

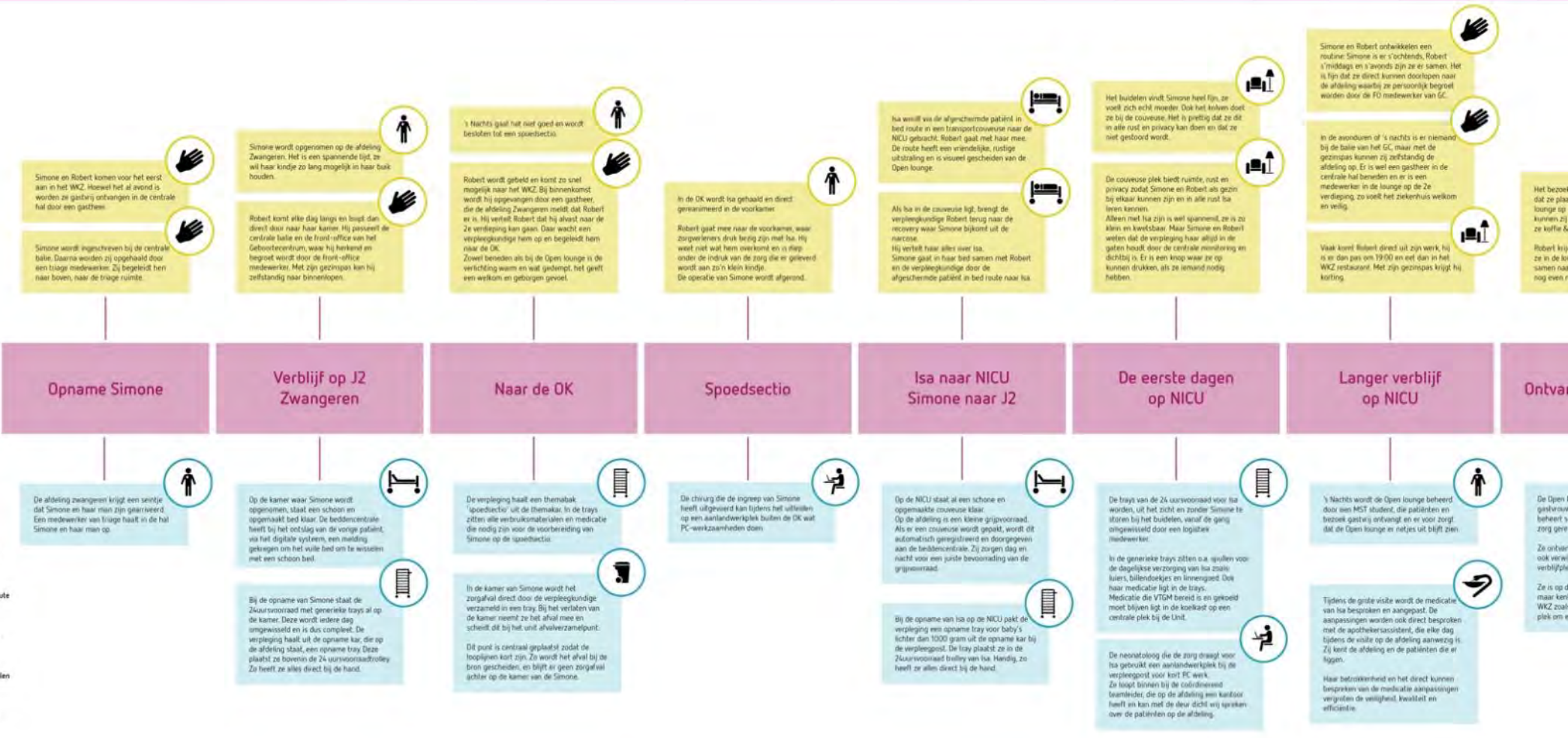
- Minder medicatiefouten
- Patiënttevredenheid verbeteren
- Begrip van (andermans) processen
- EVS (her)inrichten
- Ver/nieuwbouw

Patient Journey Simone en Isa (25wkn)

Simone wordt met zwangerschapsvergiftiging opgenomen op J2. Na 4 dagen wordt Isa gehaald met een spoedkeizersnede, bij 25wkn. Isa blijft 16 weken in het WKZ. Simone (38jr) en haar man Robert (39jr) hebben nog een zoonje Tim van 2 jaar.

- Beleving patiënt, gezin en bezoek
- Handelingen WKZ medewerkers
- Gezinsfaciliteiten Ontvangst
- Gezinsfaciliteiten Verblijf
- Werkplekken personeel
- Medewerker WKZ
- Depotheek
- Gezin / patiënt Zorgverlening
- Patiënt in bed route
- Beddenlogistiek
- Logistiek van verbruiksmaterialen en medicatie
- Afval-logistiek

Betrek het team

- Leg de basis met een kleine groep en geef daarna iedereen kans om te reageren:
 - Artsen
 - Verpleegkundigen
 - Apothekers(assistenten)
 - Secretariaat
 -

Medicatie en patiënt in het ziekenhuis - Medische Metrolijn

rezoek

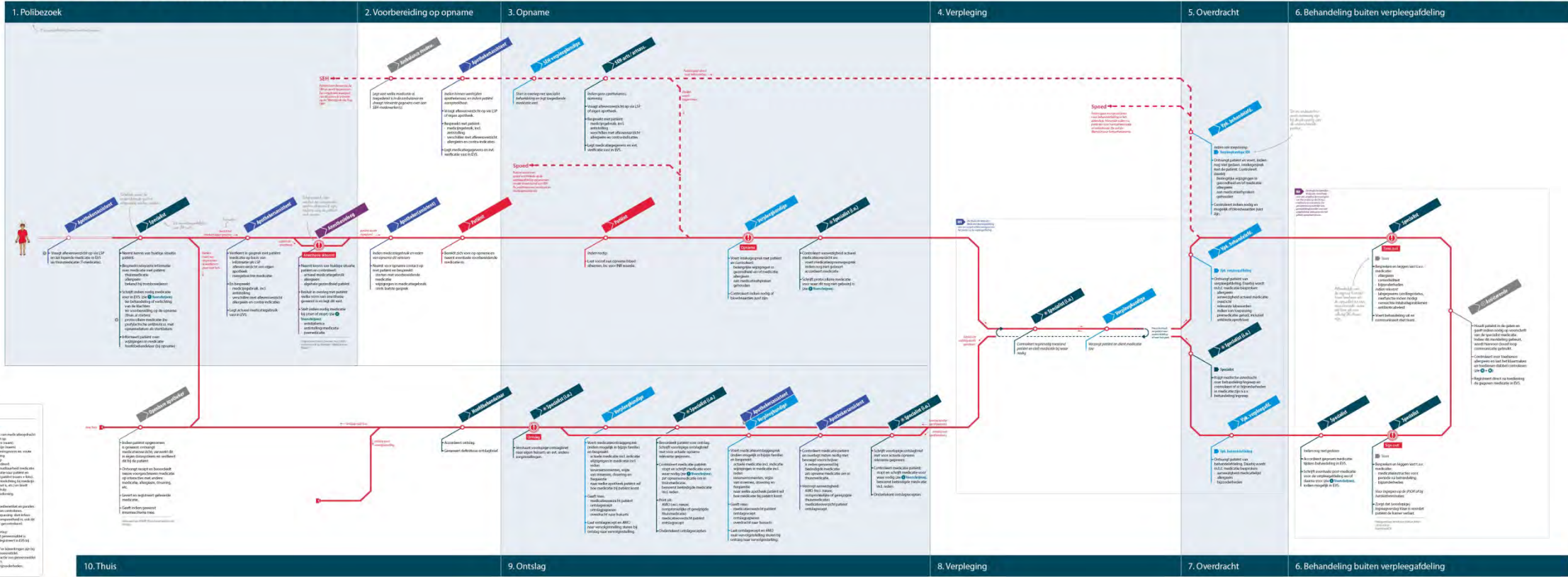
Medische Metrolijnen

MP Medicatie en patiënt in het ziekenhuis - Medische Metrolijn

Vereniging Veilige Curatieve Zorg

WVZ

Deze Metrolijn geeft een overzicht van de medicatie metrolijn in verband met een patiënt in het ziekenhuis. Deze geeft een overzicht van de medicatie metrolijn en de patiënt metrolijn in verband met een patiënt in het ziekenhuis.

De WVZ kan voortborduren op een patiënt metrolijn van de Medische Metrolijn. De Medische Metrolijn kan voortborduren op de patiënt metrolijn van de Medische Metrolijn.

De Medische Metrolijn kan voortborduren op de patiënt metrolijn van de Medische Metrolijn.

De Medische Metrolijn kan voortborduren op de patiënt metrolijn van de Medische Metrolijn.

Legenda

- Medicatieonderzoek
- Medicatieonderzoek met risico op interactie
- Medicatieonderzoek met risico op interactie

Werkwijze

1. De Medische Metrolijn kan voortborduren op de patiënt metrolijn van de Medische Metrolijn.
2. De Medische Metrolijn kan voortborduren op de patiënt metrolijn van de Medische Metrolijn.
3. De Medische Metrolijn kan voortborduren op de patiënt metrolijn van de Medische Metrolijn.
4. De Medische Metrolijn kan voortborduren op de patiënt metrolijn van de Medische Metrolijn.
5. De Medische Metrolijn kan voortborduren op de patiënt metrolijn van de Medische Metrolijn.
6. De Medische Metrolijn kan voortborduren op de patiënt metrolijn van de Medische Metrolijn.
7. De Medische Metrolijn kan voortborduren op de patiënt metrolijn van de Medische Metrolijn.
8. De Medische Metrolijn kan voortborduren op de patiënt metrolijn van de Medische Metrolijn.
9. De Medische Metrolijn kan voortborduren op de patiënt metrolijn van de Medische Metrolijn.
10. De Medische Metrolijn kan voortborduren op de patiënt metrolijn van de Medische Metrolijn.

Andere patiënt metrolijnen

Medicatieonderzoek

- Medicatieonderzoek
- Medicatieonderzoek met risico op interactie
- Medicatieonderzoek met risico op interactie

Medicatieonderzoek met risico op interactie

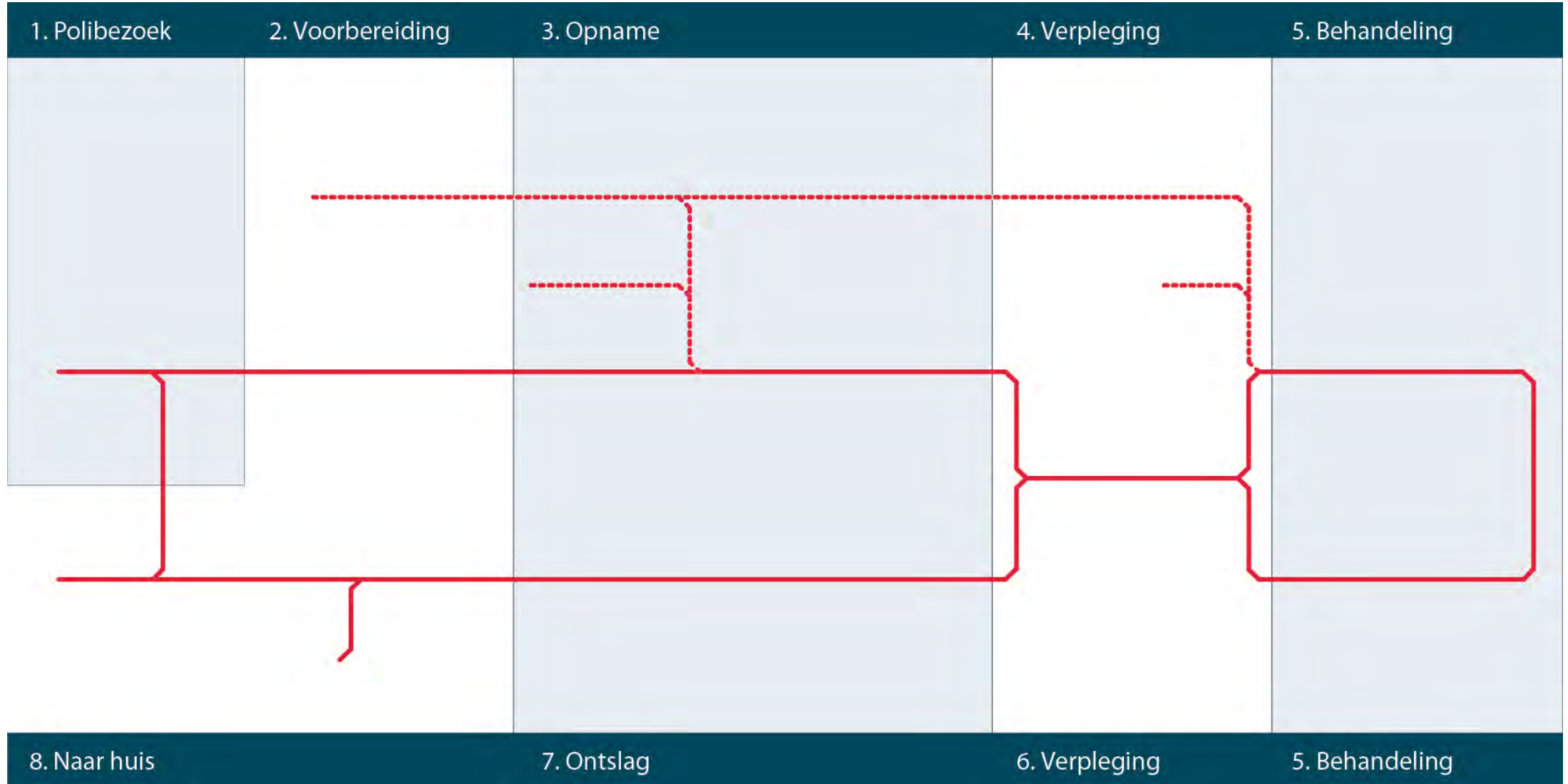
- Medicatieonderzoek met risico op interactie
- Medicatieonderzoek met risico op interactie
- Medicatieonderzoek met risico op interactie

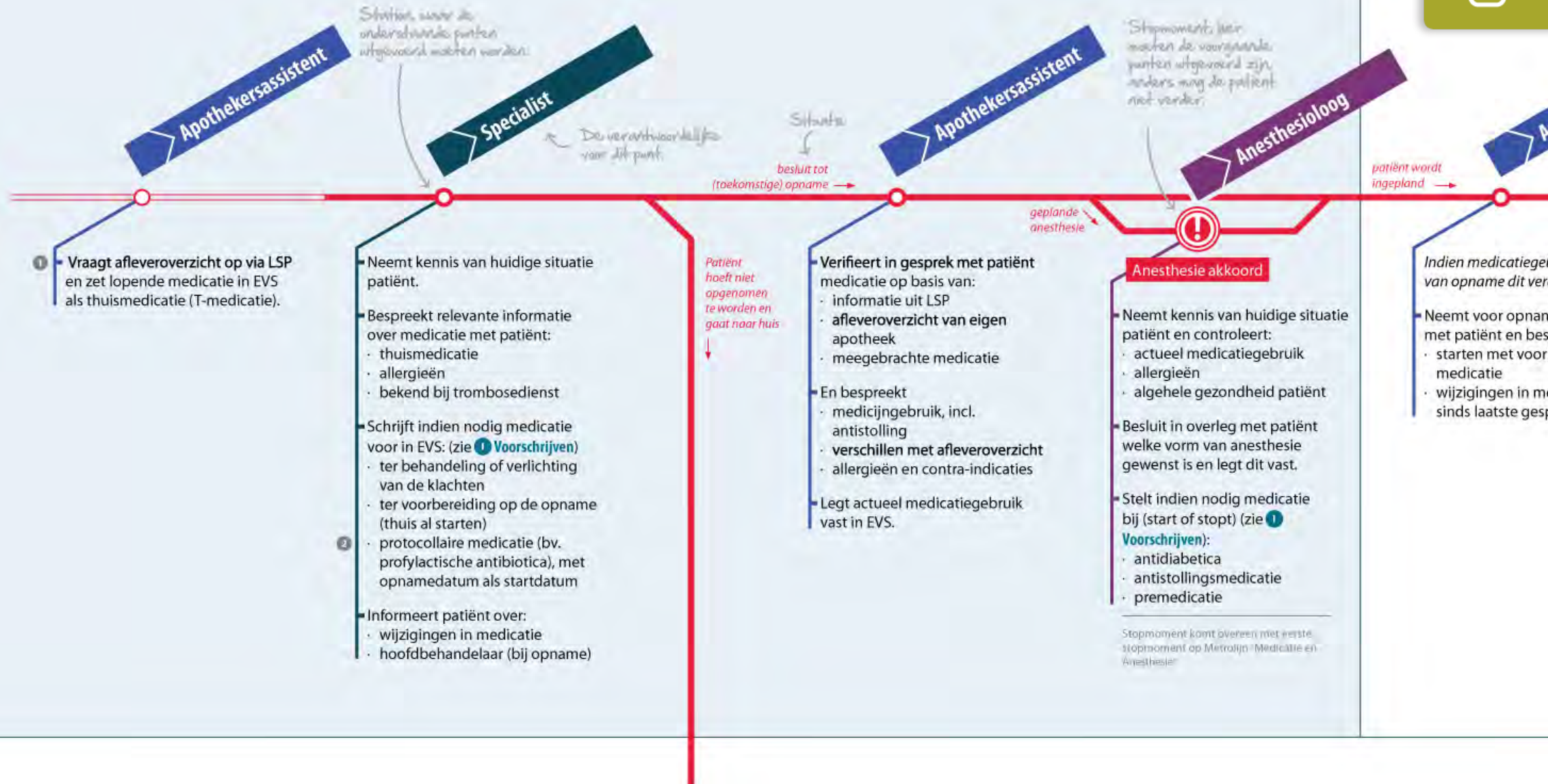
Medicatieonderzoek met risico op interactie

- Medicatieonderzoek met risico op interactie
- Medicatieonderzoek met risico op interactie
- Medicatieonderzoek met risico op interactie

Medicatieonderzoek met risico op interactie

- Medicatieonderzoek met risico op interactie
- Medicatieonderzoek met risico op interactie
- Medicatieonderzoek met risico op interactie

Aandachtspunten bij medicatiehandelingen

I Voorschrijven

- Neemt kennis van actueel medicatie overzicht. Indien niet aanwezig; stelt actueel medicatieoverzicht op.
- Controleert op allergieën en contra-indicaties en legt dit vast.
- Schrijft nieuwe medicatie voor en legt dit vast in EVS met:
 - naam geneesmiddel (generieke stofnaam)
 - sterkteaanduiding
 - dosering
 - toedieningstijdstip
 - startdatum en -tijd
 - indien van toepassing stopdatum en 'zo nodig'
 - indien nodig indicatie

Bij insulinen en immunoglobines:

- Schrijft voor op merknaam i.p.v. stofnaam.

Bij thuismedicatie:

- Schrijft medicatie voor dagbehandeling voor als T-medicatie.
- Print medicatieopdracht na accorderen uit en ondertekent.

II Klaarmaken

Bij parenteralia, orale medicatie voor kinderen en baby's of sondevoeding

- Neemt kennis van medicatieopdracht en controleert:
 - geneesmiddel
 - dosering en sterkte
 - toedieningsweg
 - vervaldatum/houdbaarheid
- Voert uit volgens protocol en let op:
 - aanmaken toedieningsetiket (datum, tijd, geneesmiddel, sterkte, verdunningsmiddel en houdbaarheid)
 - berekeningen
 - eigen paraaf etiket
- Zorgt daarbij voor:
 - hygiëne
 - één medicijn per keer
 - rustige ruimte
- Laat 2e persoon controleren en paraferen:
 - juiste medicatieopdracht
 - juiste toedienetiket
 - juiste geneesmiddel (a.d.h.v. lege ampul, flacon)
 - juiste berekening en sterkte

III Toedienen

- Neemt kennis van medicatieopdracht en controleert op:
 - juiste patiënt (naam)
 - juiste medicijn (naam)
 - juiste toedieningsvorm en -route
 - juiste dosering
 - juiste tijdstip
 - MO geaccordeerd
- Controleert houdbaarheid medicatie.
- Brengt medicatie naar patiënt en controleert ID patiënt (naam + foto).
- Geeft patiënt toelichting bij medicijn (tijdstip, wat het is, etc.) en biedt indien nodig hulp.
- Registreert toediening.

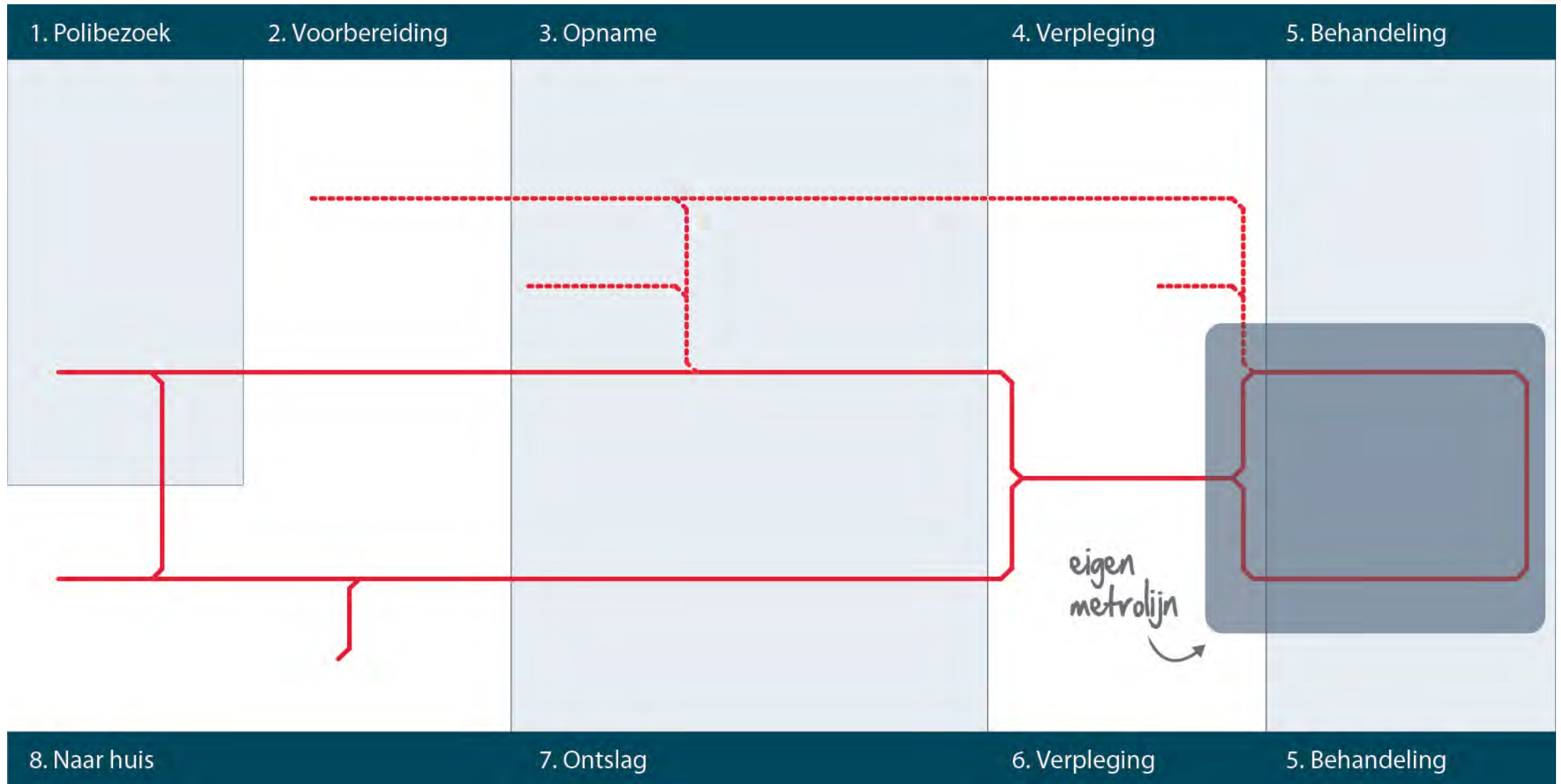
Bij parenteralia:

- Controleert toedienetiket en paraferen.
- Laat 2e persoon controleren.
- Indien van toepassing; sluit infuus aan en stelt pompsnelheid in, ook dit wordt dubbel gecontroleerd.

Controle/monitoring:

- Controleert of geneesmiddel is ingenomen. Registreert in EVS bij niet-inname.
- Observeert of er bijwerkingen zijn bij een nieuw geneesmiddel.
- Observeert reactie van geneesmiddel met snel effect.
- Rapporteer bijzonderheden.

Bron: VMS thema's

Verpleging

Overdrachten

Bij vragen over het Medisch Metrolijn wordt u verzocht contact te nemen met de Medische Metrolijn.

Medicatie Metrolijn VVCZ Vereniging veilige curatieve zorg

Deze Medisch Metrolijn geeft een overzicht van de processen, rondom medicatie-toediening op de verpleegafdeling.

De VVCZ is een onafhankelijke, non-profit vereniging van Nederlandse Ziekenhuizen. De vereniging helpt ziekenhuizen om de patiënt veiligheid te vergroten en heeft kennis, ervaar, handige tools en mogelijkheden tot uitwisseling van kennis en ervaring.

Heeft u vragen of opmerkingen, neem contact op met: innovatie@vvcz.nl.

Legenda

- Specialist (rood)
- Verpleegkundige (blauw)
- Apotheker (groen)
- Patiëntijn, niet-spoed (rode gestippelde lijn)
- Patiëntijn, spoed (rode gestippelde lijn)
- Ondersteunende lijn (grijze gestippelde lijn)
- Station (rode cirkel)
- Herhalende actie (rode cirkel met pijl)
- Herhaling van proces (rode cirkel met pijl)

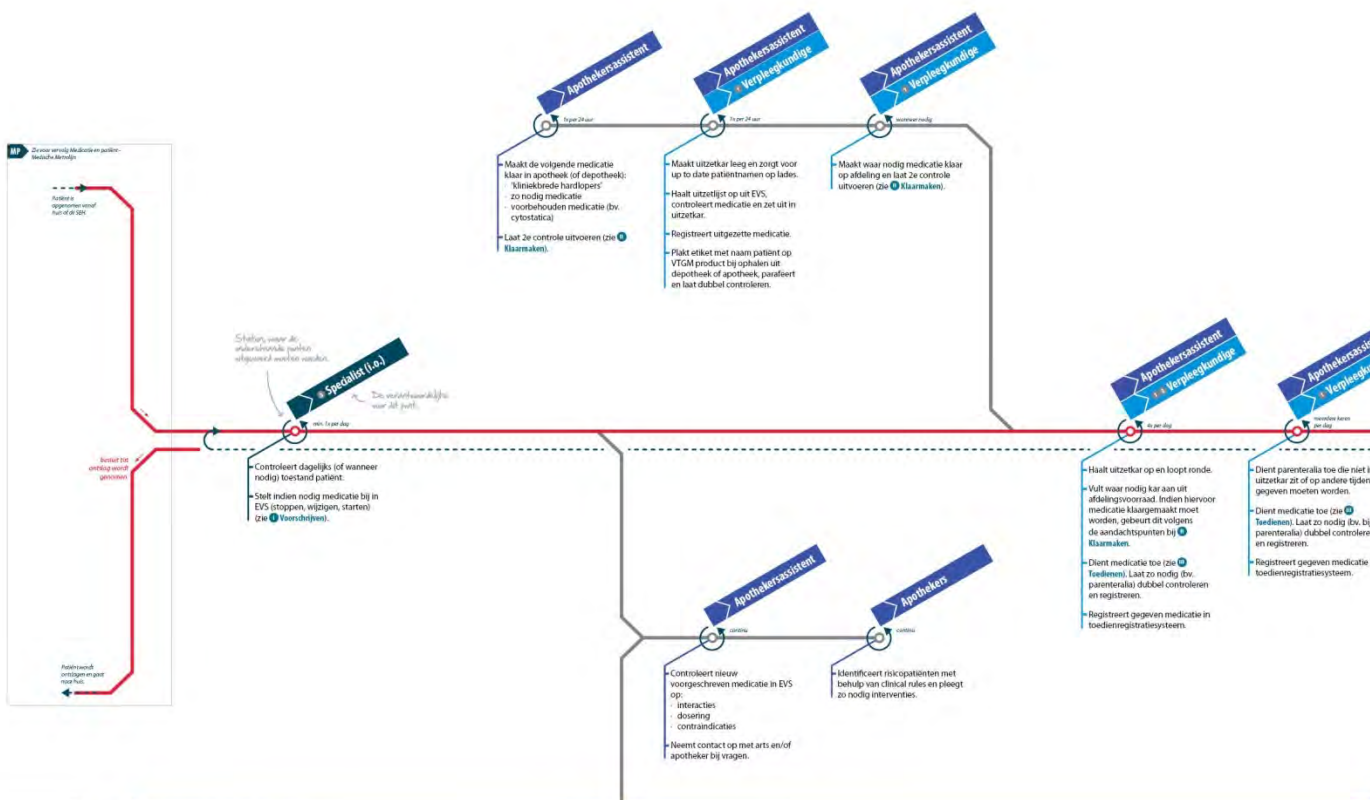
Verwijzingen

- Verwijst naar verdere toelichting op voorschrijven, klaarmaken en toedienen. De hieroor het aparte kader.
- Afhankelijk van de interne afspraken in het ziekenhuis worden deze handelingen door een apotheker-assistent of verpleegkundige gedaan.
- Het uitzetten en het in laten moet door twee verschillende zorgverleners (verpleegkundige of apotheker-assistent) gedaan worden.
- Dit kan ook zijn: verpleegkundig specialist, physician assistant of verpleegkundige (bij dagopname). Wie deze actie doet is afhankelijk van interne afspraken in het ziekenhuis. In alle gevallen gebeurt deze stap onder verantwoordelijkheid van de hoofdbehandelaar.

Deze poster hangt samen met andere procesoverzichten:

- MP** verwijst naar de poster 'Medicatie en patiënt in het ziekenhuis' en beschrijft het algemene proces van voorschrijven, klaarmaken en toedienen bij opname in het ziekenhuis.
- MA** verwijst naar de poster 'Medicatie Anesthesie' en beschrijft het proces van voorschrijven, klaarmaken en toedienen onder verantwoordelijkheid van de anesthesioloog op de hokking, OK en wekkover.

Medische Metrolijn - Medicatie op de verpleegafdeling, 11-10-16 Panton 2016, www.vvcz.nl

Aandachtspunten bij medicatiehandelingen

Voorshrijven

- Neemt kennis van actueel medicatie overzicht. Indien niet aanwezig stelt actueel medicatieoverzicht op.
- Controlleert op allergieën en contra-indicaties en leg dit vast.
- Schrijft nieuwe medicatie voor en legt dit vast in EVS met:
 - naam geneesmiddel (generieke stofnaam)
 - sterkte/aanduiding
 - dosering
 - toedieningsfrequentie
 - startdatum en -tijd
 - indien van toepassing stopdatum en zo nodig
 - indien nodig indicatie

Bij insulinen en immuuglobulines:

- Schrijft voor op merknaam i.p.s. stofnaam.

Bij thuismedicatie:

- Schrijft medicatie voor dagbehandeling voor als:
 - T-medicatie.
 - Print medicatieopdracht na accorderen uit en onderkent.

Klaarmaken

Bij parenteraal, orale medicatie voor kinderen en baby's of sandoeding

- Neemt kennis van medicatieopdracht en controleert:
 - geneesmiddel
 - dosering en sterkte
 - toedieningswijze
 - vervaldatum/houdbaarheid
- Voert uit volgens protocol en let op:
 - aanmaken toedieningsgedeelte (datum, tijd, geneesmiddel, sterkte, verdieningsmiddel en houdbaarheid)
 - benoemingen
 - eigen paraf-etiket
 - Zorg daarbij voor:
 - hygiëne
 - een medicijn per keer
 - rustige ruimte
 - Laat 2e persoon controleren en parafieren:
 - juiste medicatieopdracht
 - juiste toediening
 - juiste geneesmiddel (a.d.h.v. lege ampul, flacon)
 - juiste berekening en sterkte

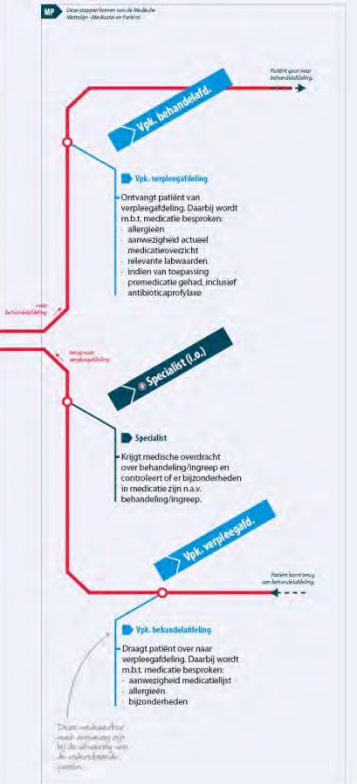
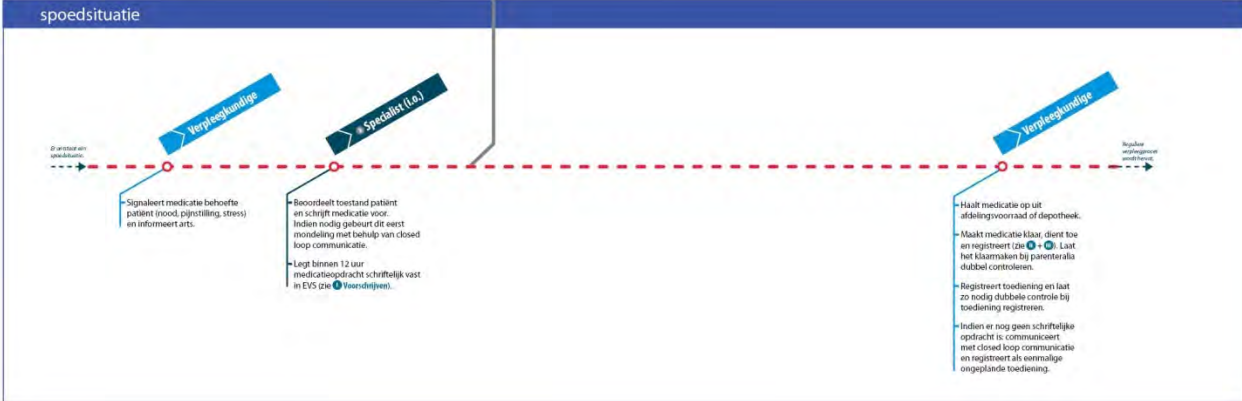
Toedienen

- Neemt kennis van medicatieopdracht en controleert op:
 - juiste patiënt (naam)
 - juiste medicijn (naam)
 - juiste toedieningsvorm en -route
 - juiste dosering
 - juiste bijdrup
 - MO gecorrigeerd
 - Controlleert houdbaarheid medicatie
 - Brengt medicatie naar patiënt en controleert ID patiënt (naam + foto)
 - Geeft patiënt toelichting bij medicijn (lijdrijp, waar het is, etc.) en biedt indien nodig hulp.
 - Registreert toediening.
- Bij parenteraal:*
 - Controlleert toedienings- en parafen.
 - Laat 2e persoon controleren.
 - Indien van toepassing: laat infusie aan en stelt pompinstelling in, ook dit wordt dubbel gecontroleert.

Controlen/monitoring:

- Controlleert of geneesmiddel is ingegonnen. Registreert in EVS bij merktname.
- Observeert of er bijwerkingen zijn bij een nieuw geneesmiddel.
- Observeert reactie van geneesmiddel met snel effect.
- Rapporteert bijzonderheden.

Bron: VMS themis

1. Poli 2. Voorbereiding op ingreep 3. Behandeling op OK

De vereniging tussen Medische Metrolijn en de Medische Metrolijn

Deze Metrolijn geeft een overzicht van het voorschrijven, klaarmaken en toedienen van medicatie die onder de verantwoordelijkheid van de anesthesioloog vallen. Voor meer informatie kan ook de Metrolijn van het perioperatieve proces geraadpleegd worden.

De VVCZ is een onafhankelijke, non-profit vereniging van Nederlandse Ziekenhuizen. De vereniging helpt ziekenhuizen om de patiëntveiligheid te vergroten en biedt kennis, scans, handige tools en mogelijkheden tot uitwisseling van kennis en ervaring. Heeft u vragen of opmerkingen, neem contact op met: innovatie@vvcz.nl.

Legenda

- Anesthesioloog
- Anesthesiemedewerker
- Apotheker/assistent
- Specialist
- Houding/Vervoer medewerker
- Operatieassistent
- Patiëntlijn
- Ondersteunende lijn
- Station
- Stopmoment
- Herhalende actie

- Verwijzingen**
- Verwijst naar verdere toelichting op voorschrijven, klaarmaken en toedienen. Zie hiervoor het aparte kader.
 - Afhankelijk van de interne afspraken in een ziekenhuis kan dit ook onder de verantwoordelijkheid van de specialist vallen.
 - Op de meeste OK-complexen wordt gewerkt met PDMS. Bij een slechte of afwezige koppeling tussen PDMS en EVS kan het gebeuren dat een houdingmedewerker niet beschikt over een elektronische medicatieopdracht en op basis van protocol medicatie toedient. Dit is niet gewenst, tot op het moment dat er nog geen eenduidige oplossing voor is.
 - Indien voorschrijven in PDMS wordt gedaan, dient de anesthesioloog of specialist ervoor te zorgen dat voorgeschreven medicatie ook eenvoudig in te zien is op de verpleegafdeling en daarna.
 - Deze taak kan door de anesthesioloog gedelegeerd worden naar de anesthesiemedewerker. De verantwoordelijkheid blijft bij de anesthesioloog. Als de patiënt na de operatie naar de intensive care (CCU/MC/FACU) gaat, dient de anesthesioloog zelf mee te gaan.

PM verwijst naar de poster 'Medicatie en patiënt in het ziekenhuis' en beschrijft het algemene proces van voorschrijven, klaarmaken en toedienen bij opname in het ziekenhuis.

IV verwijst naar de poster 'Medicatie Verpleegafdeling' en beschrijft het proces van voorschrijven, uitzetten, klaarmaken en toedienen op de verpleegafdeling.

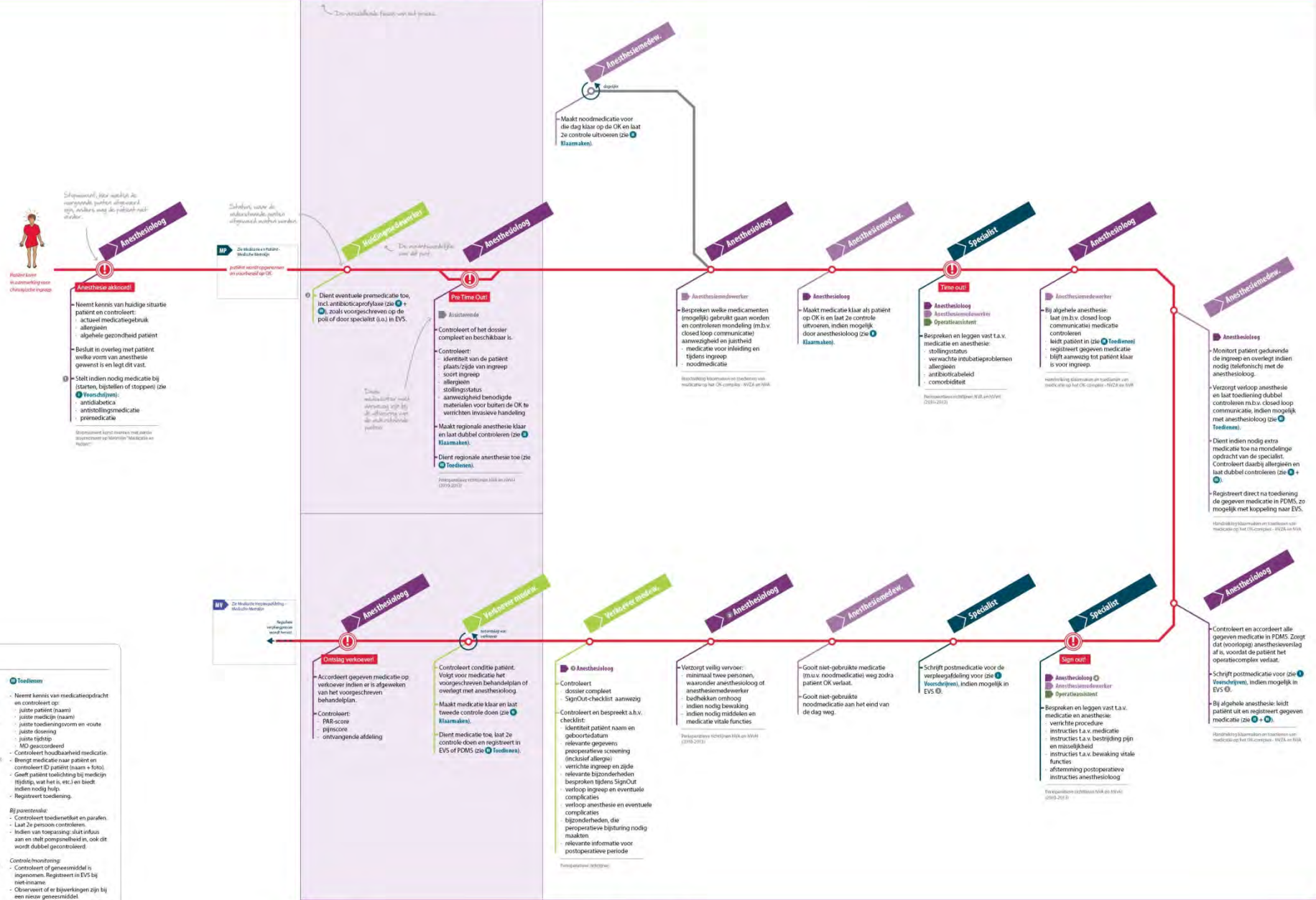
Daarnaast zijn er ook metrolijnen die zich richten op de SEH, hartafdeling en het perioperatieve proces. Voor meer informatie: innovatie@vvcz.nl.

Medische Metrolijn - Medicatie bij anesthesie - v1.00
© Panton 2016, www.vvcz.nl

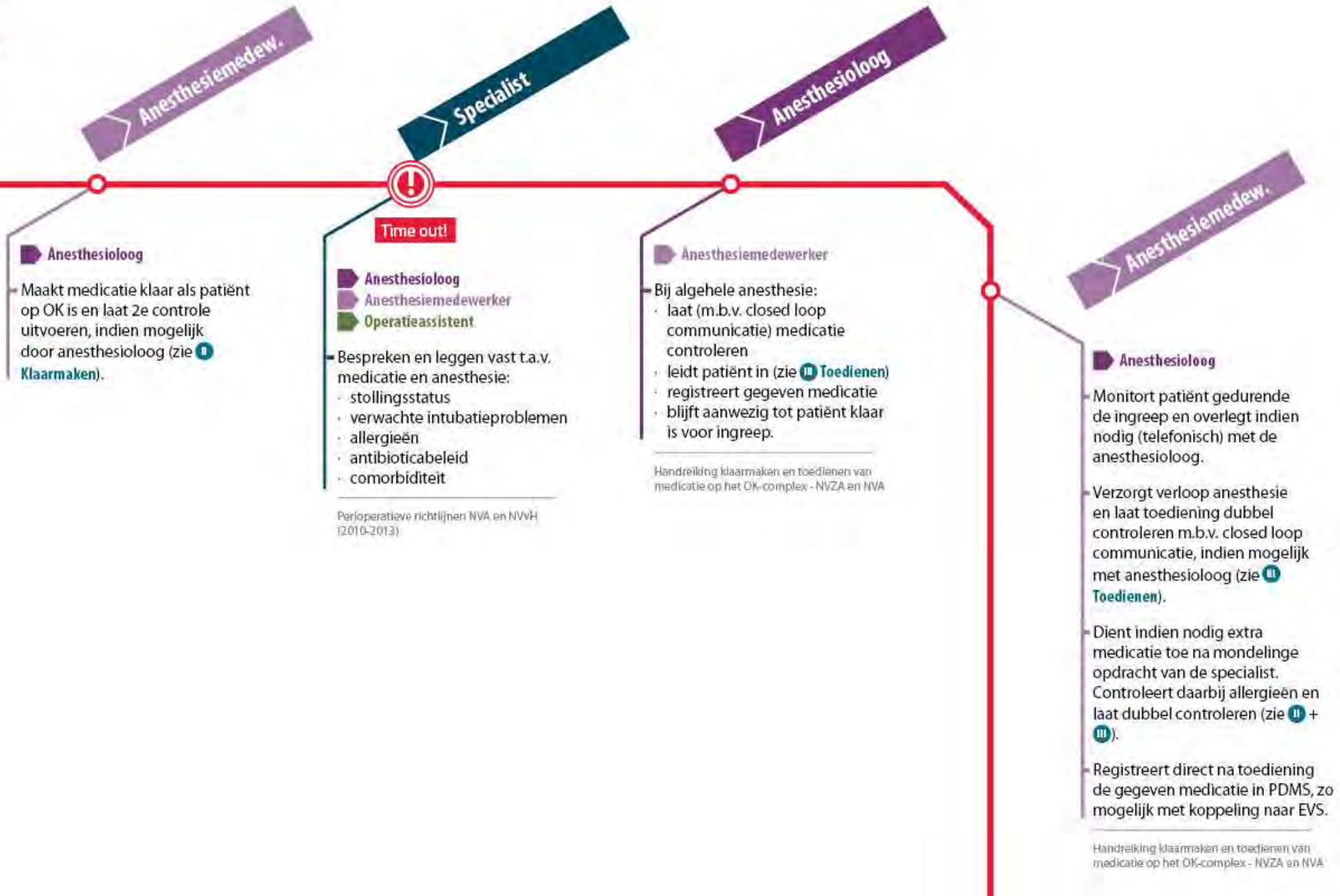
Aandachtspunten bij medicatiebehandelingen

- Vaardigheden**
 - Neemt kennis van actueel medicatie overzicht. Indien niet aanwezig stelt actueel medicatieoverzicht op.
 - Controleert op allergieën en contra-indicaties en legt dit vast.
 - Schrijft nieuwe medicatie voor en legt dit vast in EVS met naam geneesmiddel (generieke naam), dosering en sterkte
 - Voert uit volgens protocol en let op:
 - aanmaken toedieningsgebied (datum, tijd, geneesmiddel, sterkte, verlenningsmiddel en indien nodig indicatie)
 - houdbaarheid
 - bereikingswijze
 - eigen paraaf etiket
 - Zorgt daarbij voor:
 - hygiëne
 - één medicijn per keer
 - juiste outfit
 - Laat ze persoon controleren en paraferen
- Klaarmake**
 - Bij geneesmiddel, orale medicatie voor kinderen en babys of sondering
 - Neemt kennis van medicatieopdracht en controleert:
 - geneesmiddel
 - dosering en sterkte
 - toedieningswijze
 - vervaldatum/houdbaarheid
 - Voert uit volgens protocol en let op:
 - houdbaarheid
 - bereikingswijze
 - eigen paraaf etiket
 - Bij parenterale
 - Controleert toedieningsgebied en paraferen
 - Laat ze persoon controleren
 - Indien van toepassing sluit infuus aan en stelt pompsterkte in, ook dit wordt dubbel gecontroleerd.
- Toedienen**
 - Neemt kennis van medicatieopdracht en controleert op:
 - juiste patiënt (naam)
 - juiste medicijn (naam)
 - juiste toedieningsvorm en -voet
 - juiste dosering
 - juiste tijdspnt
 - MD geaccordeerd
 - Controleert houdbaarheid medicatie
 - Bereikt medicatie naar patiënt en controleert ID patiënt (naam + foto)
 - Geeft patiënt toelichting bij medicijn (tijdspnt, wat het is, etc.) en biedt indien nodig hulp.
 - Registreert toediening.
 - Bij parenterale
 - Controleert toedieningsgebied en paraferen
 - Laat ze persoon controleren
 - Indien van toepassing sluit infuus aan en stelt pompsterkte in, ook dit wordt dubbel gecontroleerd.
- Centrale monitoring**
 - Controleert of geneesmiddel is inname
 - Geneesmiddel of af bijwerkingen zijn bij een nieuw geneesmiddel
 - Observeert reactie van geneesmiddel met uof effect.
 - Rapporteer bijzonderheden.

Bron: VWS themas

4. Nazorg 3. Behandeling op OK

Er is nog een hoop te doen...

En nu?

- Metrolijn als basis, geen einddoel op zich:
 - Patiënt participatie
 - Knelpunten oplossen, bijvoorbeeld duidelijke afspraken over voorschrijven premedicatie
- Poliklinische behandelingen

Meer weten?

- www.panton.nl
- www.vvcz.nl

Gebruik van VVCZ tools, zoals de metrolijnen, is alleen voor leden van de VVCZ.